

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 355
van **KATHLEEN KREKELS**
datum: 11 mei 2016

aan **HILDE CREVITS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS

Onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers - Stand van zaken

Om hun integratie te bevorderen, krijgen anderstalige nieuwkomers extra begeleiding in de scholen. Daarvoor bestaat er onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers (OKAN).

Anderstalige nieuwkomers zijn kinderen en jongeren die nog niet lang in België wonen en die niet voldoende Nederlands spreken of begrijpen om de lessen te kunnen volgen. Het gaat om een diverse groep. De leerlingen moeten voldoen aan leeftijdscriteria - voor het basisonderwijs moet de anderstalige nieuwkomer 5 jaar of ouder zijn en voor het secundair onderwijs minstens 12 jaar en nog geen 18 jaar - en nog vier bijkomende voorwaarden. Ten eerste moet de nieuwkomer sinds maximaal 1 jaar ononderbroken in België verblijven, niet het Nederlands als moedertaal hebben, niet voldoende Nederlands spreken of begrijpen om de lessen te volgen en tot slot niet langer dan 9 maanden ingeschreven zijn in een Nederlandse school.

Het Agentschap voor Onderwijsdiensten (AgODi) rapporteert maandelijks statistisch over de evolutie van het aantal anderstalige nieuwkomers in het onderwijs. Op hun website is een overzicht te vinden van de evolutie van het aantal anderstalige nieuwkomers en het aantal scholen in het gewoon basisonderwijs waar extra omkadering voor is aangevraagd en het aantal lestijden en FTE's (fulltime equivalent) die ze genereren. Voor het gewoon secundair onderwijs rapporteren ze over de evolutie van het aantal anderstalige nieuwkomers, het aantal vestigingsplaatsen die een onthaalklas inrichten en het aantal lestijden en FTE's die ze genereren.

1. Wat betreft het basisonderwijs.

- a) Kan de minister een overzicht geven van het aantal anderstalige nieuwkomers in het gewoon basisonderwijs waar extra omkadering voor is aangevraagd, opgesplitst voor het kleuteronderwijs, het eerste leerjaar, het tweede leerjaar, het derde leerjaar, het vierde leerjaar, het vijfde leerjaar en het zesde leerjaar? Graag op teldatum april 2015 en april 2016.
- b) Heeft de minister zicht op het aantal anderstalige nieuwkomers waarvoor de scholen geen aanvullende lestijden aanvragen?
- c) Hoeveel scholen bedient een FTE gemiddeld voor het onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers?

2. Wat betreft het secundair onderwijs.

Hoeveel van de geregistreerde anderstalige nieuwkomers kunnen terecht in de onthaalklassen voor anderstalige nieuwkomers? Graag op teldatum april 2015 en april 2016.

3. Welke conclusies trekt de ministers uit deze resultaten met betrekking tot haar beleid?

ANTWOORD

op vraag nr. 355 van 11 mei 2016

van **KATHLEEN KREKELS**

1. a) Het Agentschap voor Onderwijsdiensten (AgODi) beschikt in het basisonderwijs niet over cijfers per administratieve groep.
AgODi stelt vast dat op 01/04/2016 voor 3.743 anderstalige nieuwkomers (= 5 jaar en ouder) in het gewoon basisonderwijs extra omkadering was aangevraagd. Daarnaast gaven 5.199 kleuters recht op de extra toelage i.k.v. het stijgend aantal anderstalige kleuters. Hiervan tikten 4.652 kleuters aan op thuistaal niet Nederlands en 547 voor anderstalige nieuwkomers (gegevens voor 1 februari, toestand op 01/04/2016).
- b) In het basisonderwijs kunnen de aanvullende lestijden voor de opvang van anderstalige nieuwkomers per school of per scholengemeenschap berekend worden. Autonome kleuterscholen of autonome lagere scholen met slechts één vestigingsplaats moeten een minimumnorm van minstens vier anderstalige nieuwkomers halen. Voor alle andere scholen zijn dit er zes. Indien er gekozen wordt om te tellen per scholengemeenschap moet de scholengemeenschap, op de eerste schooldag van september of in de loop van het schooljaar, tenminste twaalf anderstalige nieuwkomers hebben die als regelmatige leerling ingeschreven zijn in scholen die niet tellen volgens het berekeningssysteem school.

Als het aantal anderstalige nieuwkomers minder bedraagt dan de hierboven vermelde normen, moeten scholen hun aantal anderstalige nieuwkomers niet bezorgen aan AgODi. Ook scholen die de normen wel halen, kunnen om diverse redenen beslissen om geen aanvullende lestijden aan te vragen en moeten dan evenmin het aantal anderstalige nieuwkomers bezorgen aan AgODi. AgODi heeft bijgevolg geen zicht op het aantal anderstalige nieuwkomers waarvoor scholen geen aanvullende lestijden aanvragen.
- c) Er zijn in het basisonderwijs op datum van 1 april 2016 285,997 voltijdse eenheden (FTE's) anderstalige nieuwkomers (OKAN) aangewend in 554 scholen van het basisonderwijs.
Dit betekent dat 1 voltijdse eenheid gemiddeld 1,937 scholen bedient.

2. AgODi heeft geen zicht op het totaal aantal geregistreerde anderstalige nieuwkomers. Ik wil er in dit verband op wijzen dat de groep van anderstalige nieuwkomers in ons onderwijs ook breder is dan jongeren in het opvangnetwerk van Fedasil. Ook leerlingen die vanuit het buitenland naar België verhuisd zijn en geen asielprocedure doorlopen, kunnen zich inschrijven als anderstalige nieuwkomer in ons onderwijs. Het voorstel van decreet houdende dringende tijdelijke maatregelen in het kader van een stijgend aantal anderstalige kleuters en inzake flexibilisering van de programmatiemogelijkheden onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers in het secundair onderwijs van 13 november 2015 maakte het mogelijk dat scholengemeenschappen doorheen het gehele schooljaar de programmatie van onthaalonderwijs konden aanvragen. Deze wijziging in de regelgeving heeft het mogelijk gemaakt dat het OKAN-aanbod sterk kon worden uitgebreid. Bij het begin van het schooljaar boden 34 scholengemeenschappen onthaalonderwijs aan. In de loop van dit schooljaar kregen 26 bijkomende scholengemeenschappen of

schoolbesturen buiten een scholengemeenschap de goedkeuring om onthaalonderwijs in te richten (waarvan één onder voorwaarden).

Ik heb nog geen signalen ontvangen dat er zich in bepaalde regio's een capaciteitsprobleem voordoet binnen het onthaalonderwijs. Verder heeft er nog geen enkele school doorgegeven dat ze één of meerdere leerlingen in het onthaalonderwijs geweigerd hebben omwille van een volzetverklaring.

Hieronder vindt u het aantal regelmatige leerlingen in het onthaalonderwijs in het voltijds secundair onderwijs op 1 april 2015 en 1 april 2016.

Datum	Aantal regelmatige OKAN-leerlingen
1 april 2015	2693
1 april 2016	4427

Bron: AgODi, databanken geraadpleegd op 13 mei 2016

3. De instroom van anderstalige nieuwkomers, eind 2015, was ongezien – zowel in absoluut aantal, als in de snelheid waarmee de instroom steeg. Deze situatie rechtvaardigde specifieke, en tijdelijke maatregelen: de flexibele programmatieprocedure in het voltijds gewoon secundair onderwijs, middelen voor vervoer van leerlingen van asielcentra naar scholen, middelen voor modulaire units voor scholen die het aanbod uitbreiden met het oog op de instroom van anderstalige nieuwkomers, specifieke ondersteuningsmaatregelen voor kleuterscholen die anderstalige nieuwkomers inschrijven. Deze maatregelen zorgden er, samen met de ondersteuning die door AgODi geboden werd op het terrein, en de grote bereidheid vanuit het werkveld, voor dat er kort op de bal gespeeld kon worden en dat het netwerk van scholen met onthaalonderwijs op zeer korte termijn sterk werd uitgebreid. Dit betekende uiteraard een enorme uitdaging, maar de combinatie van het bestaande, en robuust gebleken, instrumentarium rond onthaalonderwijs en enkele gerichte bijkomende maatregelen, bleken voldoende om het recht op onderwijs voor deze kinderen en jongeren waar te maken.

In februari 2016 daalde het aantal minderjarigen in het opvangnetwerk van Fedasil voor het eerst terug, sinds juli 2015. De instroom van nieuwe gezinnen in het opvangnetwerk van Fedasil en partners, is momenteel beperkter. Dit betekent echter niet noodzakelijk dat er ook in het onthaalonderwijs meteen een daling te verwachten is. Het statuut van erkende vluchteling, of eventueel van leerling zonder wettig verblijf, verandert niets aan het recht op (onthaal)onderwijs. De periode waarin anderstalige nieuwkomers recht hebben op onthaalonderwijs kan ook langer zijn dan één schooljaar. Indien de instroom van vluchtelingen de komende maanden terug toeneemt, komen de huidige anderstalige nieuwkomers mogelijk samen met de nieuwe instroom in de scholen en de statistieken terecht. De instroom van anderstalige nieuwkomers wordt in dat geval vermoedelijk gespreid over de regio's rond collectieve opvangcentra, Vlaanderenbrede instroom vanuit Lokale Opvanginitiatieven (LOI's) en instroom van zich zelfstandig vestigende erkende vluchtelingen, vermoedelijk geconcentreerd rond de steden. Mijn administratie volgt de situatie op het werkveld nauwgezet op, en signaleert eventuele noden aan specifieke maatregelen.